

והפעם על: הטיפול הרפואי ופיצוי בעת הטיפול הרפואי

מיצוי זכויות יעבץ ביטון עו"ד

הטיפול הרפואי

מקום בו נפגע אדם בפעולת איבה, זכאי הנפגע לטיפול רפואי בפגיעתו על חשבון המוסד לביטוח לאומי. עניין הטיפול הרפואי מוסדר היטב בחוק ובתקנות ומשתרע על הטיפול בכל סוגי הפגיעה. זכות זו היא הזכות הבסיסית המיידית של זקוק הנפגע בפעולת איבה אך במקרים רבים זכות זו משתרעת למשך כל חייו של הנפגע בפעולת האיבה ועל כן מן הראוי להכירה לעומקה.

זכותו הבסיסית של נפגע פעולת איבה לקבל טיפול רפואי והיקפו מוגדרים בסעיף 3 לחוק התגמולים. על פי האמור בסעיף זה זכאי נפגע פעולת איבה לטיפול רפואי כפי שזכאי לכך נפגע עבודה לפי חוק הביטוח הלאומי וההוראות הרלוונטיות שבחוק הביטוח הלאומי יחולו על נפגע פעולת האיבה, והכל בתנאי שהפגיעה אושרה כפגיעת איבה.

פגיעה מיוחדת אותה יש לציין ואשר לעיתים מהווה את מנת חלקם של מרבית הנפגעים בפעולות האיבה בדרגות שונות, היא **פגיעת הלם** או בשמה המקצועי - תגובת דחק בתר-חבלתית (traumatic stress disorder post). פגיעה זו הינה פגיעה נפשית במהותה אשר תוצאותיה אינן מיידיות בהכרח ויכולות להופיע כעבור זמן מה, לעיתים לאחר שנים. מקום בו פגיעות אלו קשות ומהוות מגבלה בתפקוד, מצדיקות פגיעות הלם מתן אחוזי נכות בגינן, ללא ספק מצדיקות פגיעות אלו את הטיפול הרפואי הראשוני בהן.

כותרתו של סעיף 3 מגדירה את תוכנו. הכותרת אומרת "ריפוי, החלמה ושיקום", מכאן שנפגע פעולת איבה זכאי לכל טיפול רפואי עד להחלמתו ממחלתו (ככל שניתן) ושיקומו **הרפואי**. סעיף 3, כמו גם פרק זה, אינו עוסק בתגמולים בעת טיפול רפואי או בשיקום כלכלי, אלא בטיפול הרפואי בפגיעה תוצאת פגיעת האיבה בלבד.

ריפוי, החלמה ושיקום (רפואי)

הוראות חוק הביטוח הלאומי המתייחסות לעניין זה, ואשר הותאמו לנפגעי פעולות איבה להלן, מתוארות כאן בריכוז; אך העיקרון הכללי המשמטע ואמור לחול הוא **שעל המוסד לביטוח לאומי לדאוג לכל טיפול הולם וסביר בפגיעה שנפגע אדם בפעולת איבה**.

הוראות החוק אומרות כי פגיעת האיבה מזכה את הנפגע לריפוי, להחלמה, לשיקום רפואי ולשיקום מקצועי. **"ריפוי"** כולל גם אשפוז, רפואות ותרופות, טיפול שיניים ומכשירים אורתופדיים ותרופטיים, אספקתם, תיקונם או החלפתם. הטיפול ניתן על סמך אישור מהמוסד לביטוח לאומי ההתחייבות כספית של המוסד.

ריפוי יינתן במידה שפגיעת האיבה ותוצאותיה מחייבות לתיתו; היקפו ודרכו של הריפוי ייקבעו בתקנות. יציין כי על הנפגע לשאת פעולה ולקבל הטיפול הרפואי.

כמו כן זכאי הנפגע **להסעה** למקום שבו ניתן הטיפול הרפואי וחזרה, או תשלום דמי הנסיעה, והכל במידה ובאופן שנקבעו בתקנות.

המוסד לביטוח לאומי רשאי, במסגרת התקנות ובאישור השר, לתת בענייני ריפוי והסעה הוראות משלימות שיפורסמו בדרך שיוורה השר.

(הערה: תקנות לעניין זה יותקנו בהתייעצות עם שר הבריאות ובאישור ועדת העבודה והרווחה).

החלמה, שיקום רפואי ושיקום מקצועי יינתנו במידה ובאופן שנקבעו בתקנות ובהוראות המוסד שניתנו במסגרת התקנות, אושרו בידי השר ופורסמו בדרך שהורה.

ריפוי, החלמה ושיקום רפואי ניתנים באמצעות שירותי הבריאות של המדינה / או מאת המוסד באישור הממשלה / או באמצעות גוף שהשר הסמיכו כשירות רפואי לאחר שהתייעץ עם שר הבריאות. נותני שירותים אלו הם הגופים הממשלתיים וקופות החולים, כאשר עזרה ראשונה תינתן על ידי מגן דוד אדום וכל רופא או מוסד רפואי הסמוך למקום הפגיעה (כולל חדרי מיון). מימון העזרה הראשונה ניתן בהתחייבות כספית של המוסד לביטוח לאומי, או בהחזר לנפגע במקרה והוא נשא בתשלום בגין עזרה זו. המוסד לביטוח לאומי לא יממן טיפול שניתן על ידי גוף לא מאושר (פרטי בדרך כלל).

על סמך האמור בחוק הביטוח הלאומי הותקנו **תקנות הביטוח הלאומי (מתן טיפול רפואי לנפגעי עבודה)**, תשכ"ח - 1968 הרלוונטיות לעניין נפגעי פעולות האיבה וקובעות כי "טיפול רפואי" כולל בהגדרתו על פי תקנות אלו ריפוי, רבות בדיקות-מעבדה, ריפוי פסיכולי, בדיקות וריפוי ברנטגן, ריפוי-רדיום, כולל ריפוי באיזוטופים ובחומרים דומים, בדיקות רופאים מקצועיים, טיפול פסיכואנליטי ופסיכותרפיה, אשפוז, תרופות, החלמה, שיקום רפואי, אספקת מכשירים אורתופדיים ותרופטיים, כולל פרוטוזות מסוגים שונים, שיניים תוחבות, מכשירי-שמיעה, משקפיים (עדשות), נעליים אורתופדיות ואבזרים אישיים אחרים שאושרו על ידי רופא השירות.

התקנות מסדירות את הליכי אישור הטיפול הרפואי על ידי רופאים מוסמכים, את הליכי בחינה וערעור על הטיפול הרפואי על ידי רופאים מיוחדים לעניין זה, החזר הוצאות בגין טיפול רפואי שלא באמצעות שירות רפואי מאושר, טיפול רפואי בחו"ל וההליכים לאישורם.

עוד מסדירות התקנות **החלפת נעלים אורתופדיים**, החזר הוצאות נסיעה לצורך טיפול רפואי, החזר הוצאות כלכלה ובינה לצרכי טיפול רפואי, פיצוי בגין הפסד זמן לצורך טיפול רפואי (אם הנפגע אינו זכאי לדמי פגיעה באותה תקופה). החזר הוצאות ניתן אל מול קבלות, אישורים, בהתאם לתעריף מקסימאלי ולאישור רופא מוסמך.

טיפול נפשי ניתן לנכים המתקשים בתפקוד היומיומי (גם אם אינם מוכרים בגין פגיעה נפשית). לנכים אלו יוממן טיפול נפשי מהמוסד לביטוח לאומי במידה ועובד השיקום במוסד לביטוח לאומי השתכנע כי יש בטיפול זה על מנת לשפר את מצבם ולתרום לשיקומם. לטיפול נפשי זכאים נכים בדרגת נכות 49%-10% המקבלים תגמולים, במידה והבעיה הנפשית קשורה בנכותם המוכרת ואשר הטיפול דרוש לצורך שיקומם ולשיפור תנאי חייהם (או מניעת החמרתם), וכן נכים כאמור שדרגת נכותם היא 50% ומעלה ובני משפחותיהם המתקשים בתפקודם. הטיפול הנפשי מאושר בתכנית המגובשת על ידי ועבד השיקום והנפגע, ומגדירה את הבעיה לטיפול, יעדי הטיפול, משכו ותדירותו (לכל היותר שנה וחצי בתדירות של שעתיים בשבוע), סוג הטיפול, וכדומה. אישור להמשך טיפול מעבר לכך יינתן רק על ידי ועדה מקצועית מיוחדת לצורך כך.

הטיפול הנפשי ניתן רק על ידי מטפל מתאים ושכרו ישולם על ידי המוסד לביטוח לאומי.

טיפולי שיניים ניתנים במימון המוסד לביטוח לאומי למספר קטגוריות של נפגעים. ראשית, כמובן, למי שנפגע בשיניו (כולל שיניים תותבות מחוברות או סמוכות). שנית, לפגועי נפש בדרגת נכות 20% ומעלה, לפגועי ראש בדרגת נכות 50% ומעלה ולמי שדרגת נכותו 100% מיוחדת. לאחרונים יוממנו טיפולי השיניים כולל טיפול מונע, טיפול משמר, טיפול פרוטני ותותבות. מימון טיפול השיניים ניתן אך ורק אם הטיפול נעשה על ידי רופא שיניים המאושר על ידי המוסד לביטוח לאומי ואשר מופיע ברשימה שמכניק המוסד לביטוח לאומי.

נושא התותבות, מכשירי-עזר רפואיים ומכשירי-תנועה מוסדר בפרק השישי של תקנות הנכים (טיפול רפואי), תשי"ד - 1954. נושא זה נשאר לחוק התגמולים דרך תקנות הפיצוי אשר ידונו בהמשך. הפרק השישי קובע כי תותבות, מכשירי-עזר רפואיים ומכשירי-תנועה יינתנו לנכה אך ורק אם הוא זכאי להם כחלק מהטיפול המגיע לו על פי החוק.

עוד קובעות התקנות כי רופא-מוסמך ראשי יקבע מי הוא הנכה הזכאי לקבל מכשירים ואיזה מהם, וכי מכשיר שנכה קיבל מהמדינה הוא רכוש המדינה, ואסור לנכה להעבירו לאחר בכל דרך שהיא או להשתמש בו בשלא לתורה אשר לה ניתן המכשיר.

מעבר למכשירים עצמם זכאי הנכה גם שהמכשיר יותאם לגופו ושיינתן לו האימון הדרוש לשימוש במכשיר, כאשר הרופא-המוסמך הראשי יקבע את הצורך בהתאמה ובאימון כאמור ואת האופן, הזמן והמקום שבהם יבוצעו.

נכה שקיבל מכשיר זכאי גם שהמכשיר יתוקן או יוחלף, במידה שהדבר נדרש מחמת בלאי או קלקול שלא נגרמו על ידי הנכה בצדיה או ברשלנות, לחילופין זכאי הנכה להחזר הוצאות תיקון נחוץ והכל באישור הרופא המוסמך.

נכים זכאים, מעבר למענק ההבראה השנתי, להפניה **להבראה מטעמים רפואיים**. נכים שאושפזו בשל נכותם המוכרת וזקוקים להחלמה להמשך הריפוי או כהמשך לאשפוז, יכולים לקבל אישור להחלמה רפואית בבית החלמה בו יש צוות רפואי מתאים.

<p>החומר המקצועי נלקח מתוך הספר "נפגעי פעולות איבה" המדריך לנכים ולמשפחות הנפגעים באדיבות: רחוב בצלאל 10, ת.ד. 3452 רמת גן, 5213603 טלפון (רב קווי): 03-5758462, פקס: 03-5759601 www.yavetz.co.il</p>	<p>עומר יעבץ עריד טטרין יעבץ/ביטון משרד עו"ד yavetzad@gmail.com</p>	<p>OY TB</p>	<p>ניתן לקבוע פגישה ייעוץ חינם במשרד זק"א בגז' 20-30-22-800-1</p>
---	---	---------------------	---

והפעם על: חיים ולדר על בר קמצא ועל נציבות לתלונות הציבור

עוד לחשיבה טורו של חיים ולדר

אני מציע להקים גוף שימש מעין "נציבות תלונות" המורכב מרבנים ואנשי ציבור, שיקשיבו לאנשים שמרגישים שנעשה להם עוול, יתווכו בינם ובין הסמכות או הגוף שפגעו בהם, וירגיעו את הרוחות

1. בכל שנה ושנה, במהלך צום תשעה באב, אני חושב על האיש שמזוהה יותר מכל עם הסיבה לצום הזה. עם הסיבה לחורבן כולו.

איש ושמו בר קמצא. למעשה, מאז ילדותנו התוודענו אל האיש האחד הזה, שהגיע לחתונת יריבו שאליה הוזמן בטעות. בעל השמחה מגלה אותו ומבקש ממנו לצאת מהמקום.

כאן מתפתח ביניהם דין ודברים סומבי, שבו בר קמצא מתחנן על כבודו כפי שבן-אדם מתחנן על חייו, אך בעל השמחה נותר בשלו. בר קמצא מציע לו את דמי סעודתו ולאחר מכן את דמי סעודת החתונה עם התזמורת, הפרחים והצלם. בעל השמחה מסרב, ומשליך את בר קמצא מהחתונה.

בר קמצא הפגוע ושטוף הנקמה הולך משם אל הרומאים ומסית אותם כנגד אחיו היהודים.

2. התוצאה של זה היא נוראה ובלתי נתפשת.

הרומאים יוצאים למלחמה. צרים על ירושלים. גורמים לרעב נוראי ולמחלות קשות, ורק כשהעם נחלש (ולא ניתב) וביסועי של סיקרומים שהיו בשוחים מהנצחים בקלות הרומאים בסייע שלטים של "נמות ולאנטיס"י, נכנסים לירושלים, מחריבים את בית המקדש, ממצעים שחיטה נוראה בקרב היהודים ולאחר מכן שולחים את מה שנשאר מעם ישראל לגלות, כולל את קמצא ובר קמצא ואת בעל הבית שהתבלבל ביניהם וביזה קשות את בר קמצא ואת כל משתתפי החתונה, ואת כל יהודי ירושלים ואת כל היהודים בארץ ישראל.

וזו לא סתם גלות. האנשים הללו הופכים לעבדים ולשפחות. נמכרים לכל דורש והופכים מבני אדם מכובדים לאנשים הכי בזויים ומושפלים בעולם. גופם הופך הפקר לאנשים גסים ואכזריים. הם סובלים סבל נורא בעבודת קשה ללא תמורה, ובניגוד לעבדות מצרים - אף נאלץ להישום יכולת להיות טורפות כדי לשעשע את חיים יהודיים. הם כלי תחפוזה, וחלקם אינם נחלץ להישום כנגד חיות קטנות כדי לשעשע את ההמון, או חמור מכך, להיאבק בידי כנגד זה כשרק מי שמצליח להרוג את האחר לקול תשואות ההמון שרד, כדי להיות בקרב הבא קרוב למישהו אחר.

3. 2,000 שנה שאנו בוכים על החורבן הזה, צמים עליו 3 צומות (עשרה בטבת, **"ז' בתמוז** ותשעה באב), ומספרים לילדינו על הדברים הנוראיים שעברו על עמנו ועל קמצא ובר קמצא, שבגללם קרה הכל.

אני זוכר שכבר מילדות יייתי חושב על בר קמצא, ומנסה להבין למה הוא עשה דבר נורא כזה. כבר אז הבנתי שיש כאן סיפור מורכב יותר מהסיפורים הרגילים שמספרים לילדים.

רוב הסיפורים שמספרים לילדים (והאמת, גם למבוגרים) מספרים סיפור ברור. יש אדם רשע שעשה מעשים רעים מאד, וכולם סובלים ממנו ובוסין מנצחים אותו.

הסיפור הזה היה שונה. האיש הרע ניצח. הוא הצליח לגרום לחורבן ירושלים.

אך היה עוד משהו שונה במשך השנים. האנשים הניצחיים.

בדרך כולל מציינים את האיש הרע בצבעים ברורים מאד. הוא היה בן בליעל. כולם מסכיבים היו טובים. אלו עשו לו נכות, אך הוא היה כזה רע וכפוי טובה שפגע בכלם (עד שכמובן ניצחו אותו).

4. אך כאן, כבר בילדותי חשתי אי נוחות מול העניין של קמצא. בקרב הילדים תמיד יש העניין משל "מי התחיל". על פי הסיפור, בר קמצא בכלל "לא התחיל". הוא רק בא לחתונה להתפייס עם יריבו, וכאן עמד בפני השפלה נוראית. הוא מתחנן על כבודו. מציע לשלם ממון רב כדי שלא יבזו אותו, והתגובה היא קשוחה ובלתי מתפשרת, "קח את הרגליים ולך מכאן".

כילד גריש מדי, עם חוש צדק מפותח מדי, מצאתי את עצמי בסתר ליבי מזדהה עם קמצא על הפגיעה שפגעו בו. הרי לא יכול להיות שדברים כאלה ייעשו בלי תגובה. משהו בנפש שלי לא יכול היה לקבל השפלה נוראית כזו של בן אדם.

5. אך כשקצת גדלתי, ואף למדתי את הסיפור בגמרא בזווית קצת אחרת -

זה לא שבר קמצא היה צודק. הוא עשה מעשה רשע ובלתי מתחשב, שנבע מימדות רעות שהתפרצו ברגע שנפגע כבודו. ולא שהמארח היה צודק, כיוון שנהג באכזריות כלפי בר קמצא. אך כדי שהנקמה תהיה גדולה יותר, תלה בר קמצא את האשמה גם בשאר המשתתפים שהיו בסעודה. כמו שמביאה הגמרא את מה שבר קמצא אמר על החכמים שהיו בסעודה, **מדשתיק משמע ינחא להוא** (מהעובדה ששתקו ניתן להסיק שהיה להם נוח עם ההשפלה של בר קמצא).

למה, לזה הסיפור מתכוון: להזהיר את השומעים מה עלול לקרות כאשר פוגעים במישהו. כאשר לא מתחשבים בו. כאשר מעלמים את מרגיש שדוחקים אותו אל הקיר בלי קורטוב של התחשבות וחמלה, אזי הוא מוצא את תירוץ שבעולם כדי להתנקם.

6. מה אפשר ללמוד מזה?

שחז"ל מבינים שסכסוכים בין שני אנשים מתקיימים מפעם לפעם. ושאנשים מסוכסכים מסוגלים לעיתים לפגוע זה בזה ולהשפיל זה את זה. לא תמיד זה בשליטה. לא תמיד יש עם מי לדבר.

לעניות דעתי, מוסר ההשכל שמבקשים חז"ל להעביר בהבאת הסיפור של קמצא ובר קמצא בגמרא הוא שמצופה מהחברה, שגם אם היא אינה יכולה למנוע בפועל עוולות, לפחות שתיתן תמיכה לאדם הנפגע, שלא ייכנס למרמור. שלא ייכנס לטירוף הדעת. שלא יזיק לעצמו. שלא יזיק לחברה כולה.

כידוע, ביהמ"ק נחרב על דברים שבין אדם לחברו. ברור שלא ניתן למנוע לגמרי דברים שכאלה, אך ניתן לצמצם את ההשפעה של ידו תמיד צודקים, אבל התחושה שלהם היא כמי שהחברה רומסת אותם ופוגעת בהם ובר קמצא. רק אל תעלה את העומד בצד הברכה באדם הנפגע. זו אחת הדמגוגיות הנפשות והאסין לו מכיר, אבד מנוס ממנו ואין דורש לנפשו.

7. אם יורשה לי להציע רעיון מעשי.

החברה החרדית גדלה והולכת, ואף משגשגת. ניתן לראות כיצד גם מוסדותיה החינוכיים, הארגוניים והפוליטיים גדלים בצעדי ענק.

מטבע הדברים, תמיד יהיו בצדי הדרכים אנשים שנפגעים מצעדים של אנשים אחרים, של ארגונים ואפילו של גופי הנהגה. הם לא תמיד צודקים, אבל התחושה שלהם היא כמי שהחברה רומסת אותם ופוגעת בהם ושוברת את כל מה שבנו בחייהם.

מבקרים בהם באמת נגרם להם אי צדק, זה עלול להיות גורלי יותר עבורם, עבור כל החברה ומסביבם.

על כל מאה אנשים שיתמודדו עם אי צדק בשתיקה ובהכנעה, יקום אחד שירצה לזרוע הרס וחורבן. אך הסכנה אינה רק ממנו. גם המאה האחרים, המתהלכים שופנים, יביעו את כעסם ואת ביקורתם, וגם אם לא יגרמו להרס נראה לעין, הם יחלישו את בסיס החברה, ישתפו את משפחתם ואת ידידיהם, ובצדק, ויחלישו לאט-לאט את הבסיס עליו שיעטת החברה כולה.

הצעה שלי היא להקים גוף שיטפל בזה. מעין "נציבות תלונות" המורכבת מרבנים ואנשי ציבור, שיעשו את הדבר המתבקש, **להקשיב** לאנשים שמרגישים שנעשה להם עוול, יתווכו בינם ובין הסמכות או הגוף שפגעו בהם, וירגיעו את הרוחות.

8. רק לאחרונה התוודעתי למקרה של סכסוך קשה ביותר שהתנהל במשך שנה תמימה עם פוטנציאל התמוצאות גדול, ולפתע הופיעו שני אנשים צדיקים ובתוך ארבעה ימים הביאו את המשבר לסיומו. מה הם עשו? הם רק הקשיבו. בכך פתרו שמונים אחוז מהבעיה. ולאחר מכן רצו והתרוצצו עוד כמה ימים, ולא רק שמנעו התמוצאות, הם גם הובילו למתווה של שלום.

אם יקום גוף שכזה, החברה שלנו תהיה מחוסנת יותר, בריאה יותר וחזקה יותר.

לפעמים, כשקשה לדבר - זה סימן שהגיע הזמן להקשיב.